

2[b]

3D ŽURNAL / 3D JOURNAL:

Shopping — Mall Walkers

NEVIDLJIVI ZAGREB / INVISIBLE ZAGREB:

Red Empty

SWARM INTELLIGENCES:

SMS | Slice 252 | Vlasisavljević

POLICY_FORUM:

Uytterhoeven

*Zagreb - Cultural
Kapital 3000*

Zagreb - Kulturni kapital Evrope 3000

je platforma za suradnju nastala kao zajednički projekt **Centra za dramsku umjetnost, Multimedijalnog instituta, Platforme 9,81** i udruge za vizualnu kulturu **Što, kako i za koga/WHW**.

Projekt je razvijen s njemačkim partnerom projekt **relations**. Projekt **relations** je inicirao **Kulturstiftung des Bundes**. **Kulturni kapital** će razvijati one suradnje - kako među nositeljima tako s lokalnim i internacionalnim inicijativama - koje tematiziraju promjene društvenih uvjeta kulturne

produkcije, razvijaju strukturni položaj nezavisne kulture i preispituju dominantne režime reprezentiranja kulture. Do 2005. u sklopu **Kulturnog kapitala** planirane su

konferencije, umjetnički festivali, izložbe, radionice,

predavanja, predstavljanja, publikacije, medijske produkcije i dr. Važan dio projekta bit će aktivnosti iz kulturne politike usmjerene na reforme institucionalnog okvira nezavisne kulture - povećavanje njenog utjecaja i jačanje njenih resursa.

Zagreb - Cultural Kapital of Europe 3000

is a collaboration platform created as a joint project of the **Center for Drama Art, Multimedia Institute, Platforma 9,81** and **What, How and for Whom**. This project takes place in the framework of

relations. **relations** is a project initiated by **Kulturstiftung des Bundes, Federal Cultural Foundation, Germany**.

Cultural Kapital will foster those collaborations - both between the project initiators and the local and international initiatives -

that will address changes in the social conditions of cultural

production, develop the structural position of independent culture and question the dominant regimes of representing culture. Until 2005, **Cultural Kapital** is planned to include conferences, art

festivals, exhibitions, workshops, lectures, presentations,

publications, media productions, etc. An important

part of the project will be cultural policy activities directed towards reforming the institutional setting of independent culture - increasing its influence and strengthening its resources.

Platforma 9,81

3D Žurnal je projekt **Platforme 9,81** koji se odvija na području između transdisciplinarnih istraživanja, radionica, umjetničkih projekata, aktivizma i kampanja masovnih medija s ciljem razvoja interdisciplinarnih znanja i otvorenog razgovora o problematici arhitekture i urbanizma.

Prvo izdanje **3D Žurnala** pod nazivom **KAPITAL U PROSTORU**, pokušava istražiti utjecaje prve faze slobodne ekonomije i društvene tranzicije na razvoj arhitekture i urbanizma u Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na nastanak novih oblika zajedničkih prostora - fizičkih prostora proizvodnje društvenih promjena.

Uprkos novim kulturnim fenomenima i njihovim prostornim manifestacijama, kritički interes se još uvijek zadržava unutar okvira uobičajenih razlika između javnog /polu-javnog/ i privatnog područja, uglavnom promatrajući promjene tradicionalnih javnih prostora koji se doživljavaju kao dobro u javnom vlasništvu, u rasponu od gradskih trgova do prirodnih parkova i cjelovitih područja obale.

S druge strane, prostori u privatnom vlasništvu /shopping centri ili zabavni parkovi/ su danas čak izdašniji generatori društvenosti, te kao takvi zaslužuju da im se posveti pozornost.

Kapital u prostoru snažno utječe na obje ove nove vrste:

- 1 / na prostore koji su se prethodno nalazili u društvenom vlasništvu, a sada se transformiraju pod utjecajem privatnih interesa koji nisu u skladu sa važećim zakonima.
- 2 / na privatne prostore koji imitiraju iskustvo tradicionalnih javnih prostora i parazitiraju na simuliranoj urbanoj gustoći.

Ciljevi programa se razlikuju po dosegui i metodi i teže ispitati različite stupnjeve rasprostranjenosti i kontekste transformacija koje se javljaju:

Kapital u prostoru – 1. dio /2003.- 2004./:

A/ individualna obiteljska gradnja u zagrebačkim predgrađima

B/ gradnja shopping centara na ciljanom području grada Zagreba

Kapital u prostoru – 2. dio /2004.- 2005./:

A/ gradnja velikih razmjera /turistička ili vojna/ duž istočnojadranske obale

B/ hibridni programi u arhitekturi i njihovi zajednički prostori

C/ intenzivni prostori /fizički prostori prošireni novim tehnologijama/ i novi oblici javne domene

suradnici / collaborators: Iva MARČETIĆ | Jure GLASINOVIĆ
| Miranda VELJAČIĆ | Danijela ŠKARICA | Antun SEVŠEK |
Ana BOLJAR | Marko SANČANIN | Damir BLAŽEVIĆ | Dinko
PERAČIĆ | Dafne BERC | Aleksandar BATTISTA ILIĆ | Miće
GAMULIN | Ivana KESER | Veljko OLUJIĆ | Dinka PAVELIĆ
| Penezić+Rogina | Saskia SASSEN | Zlatko UZELAC | Suzana
ARBUTINA | Gojko BEŽOVAN | Davor KATUŠIĆ | Igor LASIĆ
| Branimira LAZARIN | Dinka PAVELIĆ | Damir GAMULIN |
Robert PLEJIĆ | Sandi VIDULIĆ...

3D Žurnal /3 dimensional journal/ is a project of **Platforma 9,81**, mediating between cross-disciplinary research, workshops, art projects, activism and mass media campaigns; in order to develop interdisciplinary knowledge and open public dialogue on problems of architecture and urban planning.

Starting issue of **3D Žurnal, Capital in Space**, tries to investigate influences that early phase of liberal economy and social transition in Croatia had on architecture and urban development, with special interest in the new emerging types of community spaces - physical spaces for production of social exchange. Despite new cultural phenomena and their spatial manifestations, critical interest is still framed inside the usual differences between public [semi-public] and private realm, mostly observing changes in traditional public spaces considered as publicly owned good, ranging from town squares to natural resorts and whole coastal areas.

On the other hand, privately owned spaces are nowadays even more productive generators of sociability and deserve a closer look /shopping malls or entertainment parks/.

Capital in space inflicts strong influence on both of these new species:

- 1/ previously publicly owned spaces getting transformed under the influence of [illegal] private interest
- 2/ private spaces imitating traditional public space experience and parasiting on simulated urban density

Program objectives vary in depth and methods and are intended to examine different scales and context of emerging transformations:

Capital in Space - part 1 /2003-04/:

- A/ small scale housing developments of Zagreb suburbia
- B/ shopping mall developments throughout the city of Zagreb

Capital in Space - part 2 /2004-05/:

- A/ large scale /tourist or military/ developments alongside East Adriatic Coast.
- B/ hybrid programs in architecture and their community spaces
- C/ intense spaces /physical spaces enhanced by new technologies/ and new type of public domain

okupacija zajedničkog i javnog prostora u stambenim okruženjima

U prirodnom procesu rasta i transformacije naselja, kad se podmire osobni interesi, ostaje javni i zajednički prostor. To su zone u kojima privatno vlasništvo i individualna pravila popuštaju, te se kreira socijalna interakcija. Ovi resursi uobičajeno se shvaćaju kao prostor gdje je moguće širenje i manipulacija, a ne kao mjesta gdje se stvara kvaliteta življenja. Odnosi među građevinama uvijek daju savršeni odraz odnosa među ljudima. Ocrtavaju njihove živote. Današnje individualne potrebe u ekspanziji ne vide moguću korist u prostoru kojeg dijele sa drugima, niti korist od suradnje. Zauzimaju dijelove zajedničkog dobra, degradiraju ga svojim agresivnim potrebama, zauvijek onemogućuju podizanje kvalitete vlastitog okruženja. Konačni rezultat je "ostatak" - minimum prostora koji ostaje u škripcu između privatnih posjeda. Zona infrastrukture, cesta, prolaza bez koje nitko ne može, a čiji rubovi su stalno ugroženi osvajanjem.

Namjera nam je istražiti procese zauzimanja, ali i kreiranja zajedničkog i javnog prostora [tehnikе 'villa wrestlinga'], postaviti kriterije vrednovanja takvog prostora i provjeriti moguće alternativne scenarije njegovog razvoja.

U sklopu **33. splitskog salona**, 12. studenog 2003. na **Umjetničkoj akademiji u Splitu** održano je kratko predavanje s diskusijom na ovu temu, s ciljem interdisciplinarnog preispitivanja i razmjene ideja.

Ovo događanje odvijalo se u sklopu programa **3D Žurnal - KAPITAL U PROSTORU** kojeg vodi **Platforma 9,81-kolektiv za arhitekturu i medije**. Program se bavi privatizacijom javnog prostora s fokusom na trgovačke centre, stambena okruženja, zauzimanje velikih površina javnog dobra i zauzimanje medijskog prostora. U svakoj temi, interdisciplinarnim i javnosti usmjerenim pristupom istražuju se pojedinačni fenomeni i konstruiraju alternative.

=VILLA WRESTLING=**Occupation of common and public space in residential areas**

As a part of the natural process of growth and transformation of a residential estate, that what is left over after private interests are satisfied, we call common and public space. In those zones private property and individual regulations yield to formation of social interaction. These resources are regularly perceived as areas of possible expansion and manipulation, and not as space for furthering quality of life. Relations between buildings always reflect relations between people. They illustrate their lives. Today's individual needs for expansion do not envision the possibilities of the space shared with others or the possibilities of collaboration. Individuals seize parts of common space, degrade it to suit their aggressive needs and therefore indefinitely obstruct augmentation in the quality of their own environment. The end result is a leftover, a minimum of space entrapped by private properties - a zone of infrastructure, road or passageways that nobody can live without, but whose edges are continually threatened by the possibility of occupation.

Our intention is to investigate the processes of occupation, but also of initial creation of common and public space [the technique of 'villa wrestling'], to set assessment criteria of such space and to explore possible alternative scenarios of its development. As a part of the **33rd Split Salon**, on the 12th of November 2003 at the **Arts Academy in Split**, we held a brief lecture and open a discussion on this topic, an interdisciplinary re-examination and exchange of ideas. This event takes place in the framework of **3D Journal - Kapital in Space**, a program of **Platforma 9,81 - collective for architecture and media**.

Ruralne prostorne prakse i nerazvijen osjećaj za zajedničko, pojavljuje se i na atraktivnijim lokacijama grada. Upravo je šokantan nesrazmjer ulaganja u privatni prostor i njegovo nekontrolirano širenje i pažnje koja se pridaje kvaliteti javnih sadržaja. Skupi stanovi i vile grade se bez urbanih pravila i generiraju vlastite prostorne odnose. Nova pravila divlje prostorne organizacije nazivamo *tehnikama Villa Wrestlinga*.

Rural treatment of space and an undeveloped sense for communality appear even in the most attractive neighborhoods of the city. The disproportion between the investment in private space and its uncontrolled expansion, and the lack of attention towards the quality of public content is shocking. Expensive apartments and villas are built without respect for urban code, thus generating particular spatial relations. We call this new code of unruly spatial organization the *Villa Wrestling technique*.

Mall Walkers

U sklopu svake teme, kao dodatak istraživanju i pokušaj suradnje s drugim disciplinama, realizirat će se projekti koji tematiziraju javni okoliš kroz druge medije.

Ovi projekti su ujedno pokušaj prevođenja i provjere znanja dobivenih tijekom istraživanja. Svi su zamišljeni kao akcije na lokacijama koje su analizirane tijekom istraživanja. Premda je utjecaj na javnost ograničen, ovakav je pristup važan zbog svojih aktivističkih intencija: djelovati na lokalni kontekst kroz neposrednu komunikaciju. Zbog otvorenog pristupa i oslobođene refleksije, mnogi od ovih projekata koristit će jezik suvremenih umjetničkih praksi.

Istraživanje **Shopping** je iniciralo nekoliko suradnji s vizualnim umjetnicima i izvedbenom scenom. Istraživanja vizualnog i zvučnog krajolika trgovačkih centara ili razmatranje kulturoloških aspekata bilo je isprva potaknuto analizom prostora i urbaniteta koji stvaraju šest zagrebačkih shopping centara /**KingCross, Mercatone, Mercator, Centar Kaptol, Importanne Centar i Galleria Importanne**/.

Prostor mega-trgovine oponaša urbani javni prostor pa je tako i zvučni krajolik simulacija. Jednako kao što je fizički prostor dezorijentirajući ni zvukovi ne predstavljaju prostorne orijentire, već ambijentalni sum koji zagušuje percepciju [analiza zvučnog vala pokazuje jednoličnu krivulju iz koje je nemoguće razaznati pojedinačne izvore].

Ambijent trgovine kodificira i kontrolira prostor. Prosječan kupac je verzija gradskog setača lišenog kreativne volje u prilagođenom urbanom ambijentu.

Trgovački centri su prostori koji su svojom arhitekturom i funkcijom rezervirani isključivo za prosječnu većinu te ih karakterizira visok stupanj kulturne kontrole i socijalne zatvorenosti. Manjinske socijalne skupine su izostavljene. Strogo kontrolirani okoliš ugone i konzumerističke kulture se nije spreman nositi s marginaliziranim socijalnim skupinama.

autori / authors: Mario KOVAČ | Vojin PERIĆ | Marko SANČANIN
video rad / video: Lana GOSPODNETIĆ

radijski dokumentarac/radio documentary: Ljubica LETINIĆ
projekt koristi istraživanje / the project draws on the study:
Shopping - Platforma 9,81: Miranda VELJAČIĆ | Danijela ŠKARICA

realizacija / realization:

Platforma 9,81: Damir BLAŽEVIĆ | Marko SANČANIN

Dramski studio slijepih i slabovidnih Novi život:

izvode / performers: Anita MATKOVIĆ | Vojin PERIĆ | Miljenko ZEKO | Kristina SPORČIĆ | Ružica DRENSKI | Mario GLIBO | Igor Kučević | Ružica DOMIĆ | Dajana BIONDIĆ | Marija PUCAK | Nijaz SKALJO

BLOK — Urbani festival: Miroslav JERKOVIĆ | Dea VIDOVIĆ | Emina VIŠNIĆ | Vesna VUKOVIĆ

vrijeme realizacije / time of realization: dec. '03.

mjesto izvedbe / performance location: jedan od zagrebačkih trgovačkih centara / one of Zagreb's shopping centers

Mall Walkers

Grupa slijepih osoba [glumaca **Dramskog studija Novi život**] ulazi na teritorij kojim ne mogu ovladati. Pokušavaju iznaći načine 'konzumerskog preživljavanja' u zadanoj okolini. Istražuju vizualni krajolik koji nema zvučnih niti taktičkih orijentira. Komunikacija s drugim potrošačima jedan je od načina. Uspjeh je neizvjestan. Agresija vizualnog oglašavanja ne dopire do njih. Kreću se u kaotičnom sumu glasova, glazbenog ambijenta, poruka s razglasa te u

smjesi sintetiziranih mirisa. Labirint pros-tora, koji uvijek dovodi ponovno do mjesta želje za kupovinom, prolaze na potpuno drugačiji način. Mjesta kontrolirane želje im izmiču. Znaju da ih kamere nadgledaju. Međutim, i oni precizno bilježe prostor i interakcije kojima su uzrok.

Ostali kupci o projektu su informirani lecima na ulazu u shopping centar ili na brisačima automobila.

Snimljeni materijal kao i video materijal sustava video nadzora shopping centra, koristi se za video i radijski dokumentarac.

As a part of every topic, in addition to the research and as an attempt of cooperation with other disciplines, we plan on realizing projects that deal with public surroundings through other media.

These projects are at the same time an attempt at the implementation and examination of knowledge attained through research. All of the projects are conceived as actions at the locations analyzed at the time of research. Although the influence on the general public is limited, this approach is important because of its activist intent: to influence local context through direct communication. Many of these projects will use the language of contemporary artistic practice because of its open approach and uninhibited reflection.

The study **Shopping** initiated several collaborations with visual artists and the performing arts

scene. Studies of the visual and sound landscape of shopping malls or research of the cultural aspects were originally initiated by analysis of the space and urban plans created by Zagreb's six shopping malls /**KingCross, Mercatone, Mercator, Centar Kaptol, Importantne Centar i Galleria Importantne/**.

The space of the mega-store tries to imitate urban public space, therefore its soundscape is a simulation. Just as its physical space is disorienting, its sounds do not represent spatial orientation points, but ambient noise that drowns perception [an analysis of the sound wave shows a uniform curve that does not reveal singular sources].

The ambient of the store codifies and controls space. An average shopper is a version of a pedestrian on a stroll, but devoid of creative will in a modified urban ambient.

Shopping malls are spaces that through their architecture and function are reserved exclusively for the mainstream and characterized by an extremely high level of cultural control and social insularity. Minority social groups are left out. The strictly controlled surroundings of gratification and consumer culture are not yet ready to deal with marginalized social groups.

Mall Walkers

A group of blind persons [actors of the **Theatrical Company New Life**] enters a territory they cannot manage. They try to find ways of 'consumer survival' in the given environment. They explore the visual landscape that has no sonic or tactile points of orientation. Communication with other consumers is one of the ways. Success is questionable. The aggression of visual advertising does not reach them. They move within a chaotic clamor of voices, musical ambiance, messages coming from loudspeakers, and in a mixture of synthetic odors. This spatial labyrinth, repeatedly leading to a point of desire for shopping, happens in a completely different way. Places of controlled desire elude them. They are aware of being observed by cameras. However, they are also precisely making note of the space and the interactions they cause. Other shoppers are informed of the project by flyers handed out to them at the entrance of the shopping mall or left on the windshields of their cars.

The recorded material, audio and video, as well as the recording of the surveillance system of the shopping mall, is used to produce a video and radio documentary.

Dramski studio slijepih i slabovidnih Novi život

Dramski studio slijepih i slabovidnih Novi život svoju prvu kazališnu predstavu izveo je 1948. Zagrebačka publika pokazala je veliki interes za glumu slijepih izvođača, te je svojom reakcijom potaknula Studio da nastavi sa svojim aktivnostima i tako postane prva kazališna družina slijepih u Evropi. Novi život je do danas postavio mnoga djela najpoznatijih nacionalnih i međunarodnih dramatičara. Sa oko šezdeset izvedbi godišnje i jednom do dvije premijere, **Novi život** spada u vrh hrvatskog amaterizma.

Theatrical Company of the Blind and Visually Impaired New Life

The theatrical company of the blind and visually impaired **New Life** performed its first theatricals in 1948. The audience of the town of Zagreb showed great enthusiasm for the acting of the blind performers and such reaction stimulated the Group to continue its activity, thus becoming the first blind theatrical company in Europe. **New Life** has staged the plays by most famous national and foreign playwrights. By giving about sixty performances a year, plus one or two opening nights, **New Life** was placed on top of the Croatian amateurism.

Nevidljivi Zagreb je dvogodišnji projekt čiji je cilj preispitati potencijal uporabe praznih gradskih prostora kao emergentnih oblika privremenih javnih prostora i kulturnih praksi. Prva faza projekta bavi se analizom praznih gradskih prostora držeći na umu njihovu prvobitnu funkciju i tipologiju te mapiranjem informacija u obliku interaktivne karte. Projekt će također ponuditi organizacijska znanja i opremu kao podršku neinstitucionalnim projektima i skupinama zainteresiranim za privremenu okupaciju ovih prostora.

produkcijски tim / production team: **Marko SANČANIN** | **Damir GAMULIN** | **Ana HUŠMAN** | **Krešimir SAPOR** | **Sandro VLAHOVIĆ** | **Damir BLAŽEVIĆ** | **Antonia BOGADI** | **Ana BREKA** | **Tamara BRIXY** | **Andreja DODIG** | **Juraj GLASINOVIĆ** | **Hana DVORNIK** | **Marta KLEPO** | **Iva MARČETIĆ** | **Mario MARIĆ** | **Tin OBERMAN** | **Antun SEVŠEK** | **Frano VLAŠIĆ**

Tijekom 2003/04. projekt će podržati nekoliko događanja i ispitati kulturne i prostorne aspekte tih intervencija te njihov efekt na kontekst predgrađa u kojem se odvijaju. U planu je i aktivno medijsko praćenje događanja kako bi se postigla njihova veća prepoznatljivost unutar šireg pokreta alternativne urbane kulture i

njezine potrebe za infrastrukturnom podrškom novim oblicima kulturne proizvodnje.

Sljedeća će faza /tijekom 2004/05./ informacije i iskustva stečena tijekom prve faze projekta koristiti kao uvod u iniciranje kolaboracija sa svim stranama zainteresiranima za širi razvoj ovih lokacija /gradska uprava, kulturni menadžeri, političari i graditelji, stručnjaci s područja ekonomije, sociolozi i znanstvenici prirodnih znanosti, urbani planeri i umjetnici, neinstitucionalne skupine i građani grada Zagreba/. Radne će grupe kroz nekoliko radionica i umjetničkih projekata koji tematiziraju novi potencijal pojedinih lokacija proizvesti različite interpretacije i ideje o mogućim hibridnim programima u budućnosti.

Invisible Zagreb is a two-year project that will investigate the potential of the city's empty spaces for emergent forms of temporary public spaces and cultural practices.

The first phase of the project analyzes the city's empty spaces, keeping in mind the original function and typology as information in form of an interactive map. It will also provide organizational know-how and equipment as support to the non-institutional projects and groups interested in temporary occupation of those spaces.

Throughout the year '03/'04 the project will support several of these events and investigate cultural and spatial aspects of their intervention and its effects on their suburban context. Active media coverage of the events will try to make these initiatives recognized as a part of a wide movement of alternative urban culture in need for infrastructure support and new cultural policy.

In the next phase during '04/'05 information and experiences from the first phase of the project will be used as an introduction to an initiation of the collaboration with all parties interested in larger developments of these locations / city council, cultural managers, politicians and developers, professionals in the field of economics, sociologists and nature scientists, urban planners and artists, non institutional groups and the citizens of Zagreb/. Through several workshops and art projects on the prospective possibilities for specific locations, the working groups will produce various interpretations and project visions for possible hybrid program developments in the future.

[policy forum:

Michel UYTTERHOEVEN

“Prijestolnice kulture i njihov utjecaj na lokalne kulturne scene”

/“Cultural capitals and their influence on local cultural scenes”

10/11/03. 19h

klub za net.kulturu MAMA/net.culture club MAMA

[Platforma 9.81:

3D Žurnal / 3D Journal

Villa Wrestling

12/11/03. 19h

Umjetnička Akademija Split

/Arts Academy in Split

[Swarm Intelligences:

School of Missing Studies

“Looking for October”

01/12/03. 19h

aula Arhitektonskog fakulteta

/entrance hall of the Faculty of Architecture

b - Cultural Kapital 3000

3D Žurnal / 3D Journal

Mall Walkers

19/12/03.

jedan od zagrebačkih shopping centara
/one of Zagreb's shopping malls

Nevidljivi Zg / Invisible Zagreb

Carl Michael von HAUSSWOLFF

Red Empty

instalacija / installation

07. do 24/12/03.

Ugo VLAISAVLJEVIC

“Komunistički humanizam i produkcija novih ljudi”

/“Comunist Humanism and Production of New People”

11/12/03. 19h

klub za net.kulturu MAMA

/net.culture club MAMA

Slicing Zagreb 2003 – slice 252

18/12/03. 19 h

Društvo Arhitekata Zagreba

/Architects Society of Zagreb

Carl Michael von HAUSSWOLFF: Red Empty

Galerija Miroslav Kraljević + Nevidljivi Zagreb - Platforma 9,81

Projekt **Red Empty** realizirat će se na jednoj od prvih zagrebačkih industrijskih lokacija /blok: Vlaška, Šubićeva, Martićeva, Derenčinova/.

Galerija Miroslav Kraljević u prosincu 2003. godine predstavlja **Carl Michael von Hausswolffa**. Švedski je umjetnik postao poznat po suptilnim ambijentalnim zahvatima u tkivo grada ili objekta. Umjetnik je predložio projekt postavljanja crvenog svjetla u svaki prozor napuštene tvornice.

"... već neko vrijeme radim sa crvenim svjetlima. U vanjskim [Santa Fe, Bangkok i Svolveaer] i unutarnjim prostorima [CCA u in Kitakyushu i CRAC u Seteu, u Francuskoj]. Također planiram jedan veći rad u Chicagu. Želio bih da nađete jednu kuću u Zagrebu. Ona bi trebala biti prazna, možda objekt koji je grad deložirao jer se nije održavao pa je prestao biti pogodan za život. Bilo bi dobro da se zgrada nalazi na rubu grada. Velika zgrada. Visoka. Betonska. Nešto što se vidi izdaleka, s ulice. Želim postaviti crvene žarulje u svaki prozor [ili svaki stan] te zgrade kako bi osvijetlio taj prostor tijekom noći. Tako bi prolaznici ili oni koji se voze kraj zgrade vidjeli crvenu svjetlost. Ne želim da prolaznici znaju o čemu se radi. Jednostavno, neobična zgrada s enom svjetlošću koja dopire kroz prozore..."

Carl Michael von Hausswolff
[iz umjetnikova opisa projekta]

Gallery Miroslav Kraljević + Invisible Zagreb - Platforma 9,81

The project **Red Empty** will be realized at one of Zagreb's first industrial locations /the block enclosed by the streets: Vlaška, Šubićeva, Martićeva, Derenčinova/.

Gallery Miroslav Kraljević presents **Carl Michael von Hausswolff**. The Swedish artist had become renown for his subtle ambient interventions into the fabric of the city or an object. The artist has suggested the project of placing a red light into each window of the abandoned factory edifice.

vrijeme trajanja / duration:
07/12/2003-24/12/2003.

realizacija/realization:
Galerija Miroslav Kraljević: **Branko FRANCESCHI** | **Antonija MAJAČA**

Nevidljivi Zagreb - Platforma 9,81: **Marko SANČANIN** | **Damir GAMULIN** | **Ana HUŠMAN**
| **Sandro VLAHOVIĆ** | **Krešimir SAPOR**

"... for some time I've been working with red lights. Outside [in Santa Fe, Bangkok and Svolvær] and inside [CCA in Kitakyushu and CRAC in Sete, France]. I'm also planning a larger piece in Chicago. I'd like you to find a house in Zagreb. This house should be empty, maybe evicted by the city because it's unlivable due to bad caretaking. It would be good if the house is a suburb building. Large. High. Concrete. I would also be good if one could see the house from a distance, from the street. Then I'd like to put red lightbulbs in every window [or in every apartment] of the house so that it illuminates the place in the night. This way we would see red lights in an empty house in the night when you pass by or drive by. I don't want the passers by to know what it is. Just a strange house were there is red light coming from the windows..."

Carl Michael von Hausswloff

[from the artist's description of the project]

Inteligencije roja / Swarm Intelligences

prostori / znanja

je projekt **Lokalne baze za osvježavanje kulture BLOK, Multimedijalnog instituta** /teorijski modul pastforward/ i **Platforme 9,81** u partnerstvu s **Community Artom**.

Projekt **Inteligencije roja** rezultat je dosadašnjeg zajedničkog rada triju organizacija nastao na ideji objedinjenja iskazanih konceptualnih i organizacijskih intersekcija. Naglasak je projekta na kolaboraciji različitih vrsta inteligencija u prostoru, tj. različitih načina ophođenja i ponašanja prema zadanom socijalnom prostoru: to su sjecišta arhitektonsko-urbanističke, umjetničko-organizacijske i teorijske racionalnosti.

Projekt će prije svega isticati edukacijski i istraživački karakter u aktivnostima partnera, ne u zatvorenoj formi već kroz niz programskih aktivnosti. Refleksija o tome kakon jednostavno ponašanje jedinke/ partnera u kolektivnu generira kompleksne strukture i rezultate koje na početku nije bilo moguće predvidjeti - to je misao vodilja triju partnera. Ili, kako planiranom suradnjom postići rezultate koji nisu "banalni" i nisu najmanji mogući zajednički nazivnik aktivnosti partnera u projektu?

Organizacije funkcioniraju kao rojevi koji proizvode i konzumiraju određeni kulturni kapital. Rojevi se katkad isprepliću i ostvaruju zajedništvo na temelju najmanjeg zajedničkog nazivnika. Rojevi funkcioniraju kao heterogene jedinke nejasnih granica i nedefiniranih ali prepoznatljivih identiteta. Rojevi se udružuju u veće formacije unutar kojih, zadržavajući vlastite karakteristike, ideje, ciljeve te proizvođači specifična dobra, intencionalno ili slučajno surađuju i stvaraju neki zajednički, više ili manje jasno strukturiran i defini-

Swarm Intelligences

spaces / knowledge

is a project of Local Base for Culture Refreshment [BLOK], Multimedia Institute [theory module pastforward] and Platforma 9,81 in partnership with Community Art.

The project **Swarm Intelligences** is the result of the heretofore collective work of the three organizations and is founded on the idea of uniting their demonstrated conceptual and organizational intersections. The emphasis of the project lies in collaboration of different types of intelligence in space, meaning different types of

Swarm Intelligences

treatment and behavior of a given social space: the intersections of architectural-urban planning, artistic-organizational and theoretical rationality.

The project will foremost emphasize the educational and research-driven character in the partners' activities, not within a closed form, but through a number of programme activities. The reflection on the generation of complex structures and results by the simple behavior of individuals/partners within the collective, behavior unpredictable at first - this thought guides the three partners. How to achieve "non-trivial" results through planned collaboration, results that are not the smallest possible denominator of the partners' activities within the project?

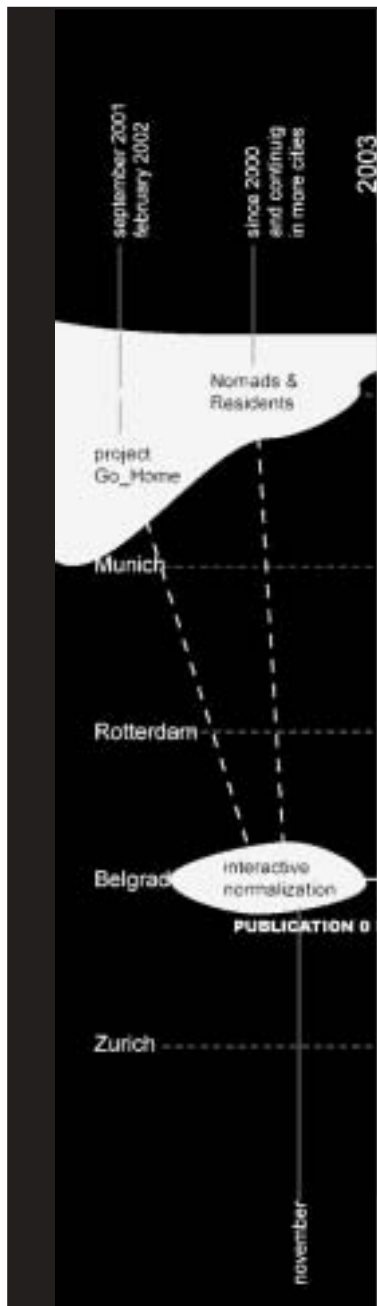
Organizations function as swarms that produce and consume certain cultural capital. Swarms sometimes intermingle and realize a sense of collective on the basis of the smallest common denominator. Swarms function as diverse units of indeterminate borders and undefined, but recognizable identities. Swarms congregate into larger formations where, keeping their own characteristics, ideas and goals, producing specific goods, they, intentionally or not, collaborate and produce a joint, more or less clearly structured and defined product.

BLOK - Lokalna baza za osvježavanje kulture je neprofitna, nevladina organizacija nastala 2001. godine.

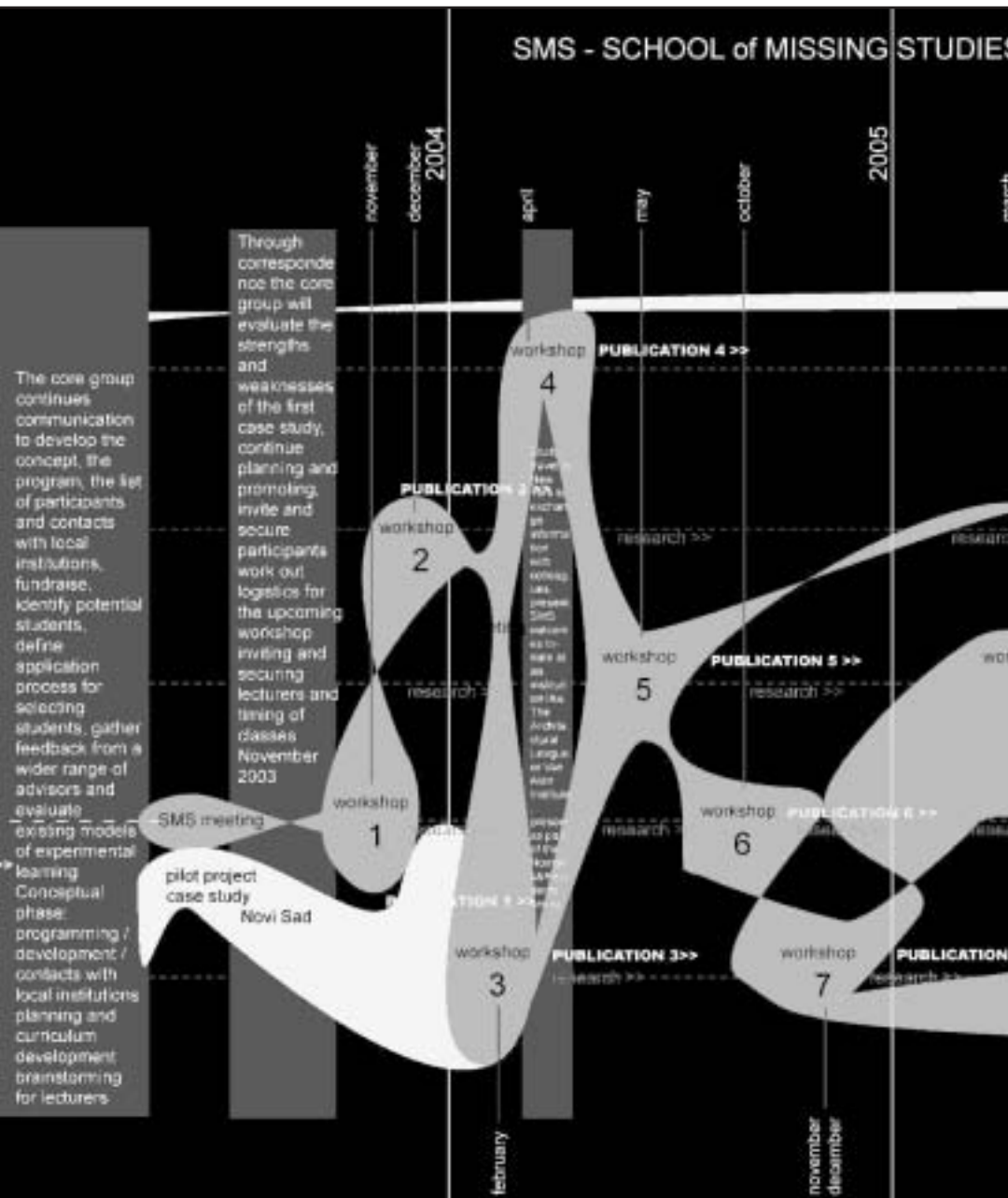
BLOK u svoje polje djelovanja prvenstveno uključuje rad na projektima koji prezentiraju i kontekstualiziraju suvremenu umjetničku praksu kao imanentno društveno aktivnu djelatnost. **Urban Festival**, dugoročni međunarodni projekt čija je temeljna tendencija infiltracija umjetničke djelatnosti u urbani život, intenziviranje komunikacije urbanoga

BLOK, Local Base for Culture Refreshment, is a non-profit, non-government organization established in 2001. **BLOK** in its field of action firstly includes work on projects that present and conceptualize contemporary art practice as immanent social activity. **Urban Festival**, long-term international project with a basic tendency to infiltrate art into urban life and intensify communication between the inhabitants, their city and its infrastructure, is the organization's base project. In addition, **BLOK** actively collaborates with Croatian and international organizations of similar or complementary profile.

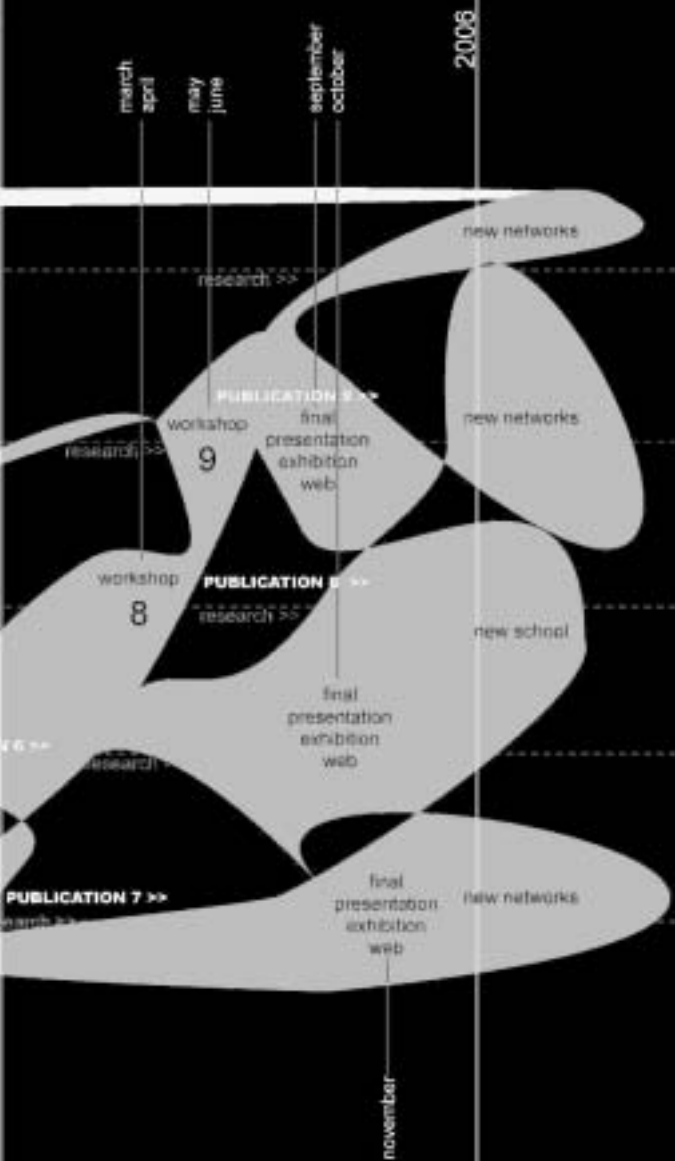
stanovništva s gradom i pripadajućom mu infrastrukturuom, temeljni je projekt organizacije. Pored toga, **BLOK** aktivno surađuje s hrvatskim i međunarodnim organizacijama sličnog ili komplementarnog profila.

SMS - School of missing studies / Planning scenario

STUDIES / PLANNING SCENARIO

Moderirano predavanje i razgovor o projektu “U potrazi za oktobrom”

sudjeluju: Srđan JOVANOVIĆ
WEISS, Ivan KUCINA i Stevan
VUKOVIĆ

U potrazi za oktobrom [Looking for October - LFO] je radionica za arhitekta, umetnike, pisce i sociologe na kojoj se istražuju savremena značenja oslobođenja Beograda tokom Drugog svetskog rata, 20. oktobra 1944. godine. Potraga je inspirisana činjenicom da se ove, 2003. godine, po prvi put, ne slavi Dan oslobođenja Beograda. U pitanju je važan trenutak jer se izostavlja praznik koji je tokom pedeset godina ostavljao značajne urbane tragove u formi institucija, građevina, ulica, poema, kulturnih događaja, filmova, časopisa, pesama, fabrika, nagrada i susedstava. Učesnici će raditi na polju između arhitekture, umetnosti i drugih medija, prateći tragove izostavljenog praznika, da bi ispitali savremena značenja oslobođenja grada. Tokom prve faze **LFO** radionice u oktobru 2003. učesnici će imati priliku da kroz predavanja i projekcije tematskih filmova izgrade osnove za novi pristup fenomenu izostavljenog praznika. Samostalno ili u manjim grupama, učesnici će zatim tragati

za činjenicama i impresijama o izostavljenom prazniku. U drugoj fazi radionice [novembar 2003.], grupa će pripremiti projekte koji se bave rekonstrukcijom smisla “oslobođenja” grada u savremenim okvirima. U trećoj fazi [mart-april 2004.] učesnici će proizvesti projekte u mediju TV programa, štampanih publikacija i CD-roma.

School of Missing Studies

[SMS] je platforma za eksperimentalno obrazovanje na otvorenom polju kulture između arhitekture, umetnosti, sociologije i studija kulture sa ciljem da se osvetle pojave koje izostaju iz saznanja o tokovima urbanih tranzicija evropskih gradova. Kao internacionalna mreža za istraživanje gradova obeleženih neizvesnim tokovima političke, društvene i kulturne tranzicije, **SMS** pruža mogućnosti mladim arhitektima, umetnicima i studentima da se posvete traganju ka “izostavljenim” predmetima iz svojih studija i da realizuju kreativna istraživanja i projekte inspirisane tokovima lokalnih urbanih promena.

* tekst preuzet iz materijala projekta

The School of Missing Studies [SMS] is a platform for experimental education in an open field of culture located between architecture, art, sociology and culture studies, with a goal of highlighting those occurrences left out from the knowledge about the processes of urban transition of European cities. As an international network for research of cities marked by the uncertain developments of political, social and cultural transition, **SMS** offers young architects, artists and students the opportunity to devote themselves to the search for the “missing” subjects of their studies and to realize creative research and projects inspired by the developments of local urban change.

Moderated lecture and discussion about the project “Looking for October”

participants: **Srđan JOVANOVIĆ WEISS**, **Ivan KUCINA** i **Stevan VUKOVIĆ**

Looking for October - LFO is a workshop for architects, artists, writers and sociologists that is researching the contemporary meanings of the liberation of Belgrade during the Second World War, on the 20th of October 1944. The search is inspired by the fact that this year, in 2003, the **Day of Liberation of Belgrade** is not celebrated for the first time. It is an important moment because a holiday that has left significant urban traces in form of institutions, buildings, streets, poems, cultural events, films, journals, songs, factories, awards and neighborhoods throughout the past fifty years, is left out. The participants will work in a zone between architecture, art and other media, following the traces of the missing holiday to explore the contemporary meanings of liberation of a city. During the first phase of the **LFO** workshop in October 2003, the participants will have an opportunity to build up a base for a new approach to the phenomenon of the missing holiday through lectures and screenings of thematic films. On their own or in small groups, the participants will then search for facts and impressions on the missing holiday. In the second phase of the workshop in November 2003 the participants will prepare projects that deal with the reconstruction of the notion of “liberation” of a city in contemporary sense. The third phase [March and April 2003] will result in the production of different media projects - television programs, print publications and a CD-ROM.

suradnici / collaborators:
Liesbeth BIK [umjetnica, Rotterdam], **Katherine CARL** [spisateljica/kustosica, New York], **Ana DŽOKIĆ** [arhitektica, Rotterdam], **Srđan JOVANOVIĆ WEISS** [arhitekt, New York], **Ivan KUCINA** [arhitekt, Beograd], **Marc NEELEN** [arhitekt, Rotterdam], **Milica TOPALOVIĆ** [arhitektica, Rotterdam], **Jos Van der POL** [umjetnik, Rotterdam], **Sabine von FISCHER** [arhitekt, Zürich] i **Stevan VUKOVIĆ** [pisac/kustos, Beograd].

informacije o **SMS**-u /
 information on **SMS**:
www.normalgroup.net/sms

slice252

/lice grada oblikuju ljudi koji ga koriste/izgled grada ovisi o tebi/odluči/uzmi komad/

Urbano je planiranje oduvijek u rukama ekskluzivne grupe stručnjaka/arhitekata, a procedure usporavaju odlučivanje i onemogućuju razvoj koji bi išao ukorak s brzim socijalnim promjenama. Moderni sustavi komunikacije [posebice internet] nude mogućnost neposrednijeg utjecaja na odluku o tome kako se naši gradovi koriste i razvijaju. Kao protuteža klasičnim urbanim shemama, **Komadanje Zagreba 2003** angažiranim gradskim planiranjem arhitekta stavlja u drugi plan. Prilikom preoblikovanja gradskog prostora arhitekti, kao moderatori i pomoćnici, građane upućuju na ključne faktore e-cityja: fleksibilnost izgrađenog okruženja, uvažavanje vremena kao relevantnog arhitektonskog elementa, kao i mijenjanje krupnog zoniranja onim koje ovisi o kratkoročnim potrebama grada. Time se stvara okvir koji arhitektima omogućuje neposredniju reakciju na sve brže izmjene potreba urbanog društva.

Slicing Zagreb 2003 / Komadanje Zagreba 2003
trodjelni je projekt grupe **slice252** koji problematizira

pitanja urbanog planiranja kao odnos privatnog i javnog na osnovini potrebe građana - ekonomski aspekti. U projektu, osim arhitekata i urbanista, sudjeluju i svi zainteresirani građani. U prvoj fazi /4. srpnja 2003. u okviru **Ad hoc 1 Urbanog festivala/** lansirana je web-stranica s alatima za modeliranje gradskih zona, u drugoj fazi /od 3. do 9. listopada u okviru **Ad hoc 2 Urbanog festivala/** radionica se iz virtualnog preselila u stvarni prostor, paviljon na Trgu bana Jelačića. Treća faza /18. prosinca 2003. tijekom **Ad hoc 3 Urbanog festivala/** završava prezentacijom svih rezultata.

[SLICING ZAGREB 2003]**slice252**

/the face of the city is formed by its citizens/ its look depends on you too/ make a decision/ take a slice/

The matter of city planning always used to be in the hands of a exclusive group of experts/architects. Modern communication systems, especially the internet, offer the possibility of more direct influence on deciding how our cities are being used and developed. As a counterweight to the classical urban schemes **Slicing Zagreb 2003** with its active city planning puts the architects in the second plan. When remodelling city space the architects, as moderators and helpers, introduce the citizens to the key factors of an e-city: flexibility of the built environment, respecting time as a relevant architectonic element, substituting large zoning with the one that is dependent on short term city needs.

Slicing Zagreb 2003 is a three-part project by group slice252 which problematizes the urban planning as the relation between private and public on the axis citizens' needs - economical aspects. In the first phase [4. July 2003 as the part of **Ad hoc 1 Urban festival**] the website with 3d-tools for modelling the city zones has been launched, in the second phase [from 3. to 9. October 2003 as the part of **Ad hoc 2 Urban festival**] the workshop has moved from the virtual into the real space, in a pavilion on Trg bana Jelačića. The third phase [18. December 2003 as the part of **Ad hoc 3 Urban festival**] ends with the results presentation.

Enter e-city: <http://www.slice252.org>

“Komunistički humanizam i produkcija novih ljudi”

“Comunist Humanism and Production of New People”

Ugo Vlaisavljević je izvanredni profesor filozofije na Univerzitetu u Sarajevu i voditelj **Ateliera za filozofiju, društvene znanosti i psihoanalizu** [Atelier-FDZP]. Objavljuje brojne radove s područja fenomenologije, hermeneutike, poststrukturalizma i semiotike, a trenutno je član uredništva časopisa *Dijalog* [Sarajevo] i *Transeuropéennes* [Pariz]. Autor je niza članaka i slijedećih knjiga: *Ontologija i njeno nasljeđe* [1995.], *Fenomenološka konstitucija Evropske zajednice* [1996.], *Pisanje: skica za hidrografiju Nusreta Pašića* [1997.], *Izvor geometrije i transcendentna fenomenologija povijesti* [2003.], *Lepoglava i univerzitet: ogledi iz političke epistemologije* [2003.]

Ugo Vlaisavljević is Associate Professor of Philosophy at the University of Sarajevo and Director of the **Studio for Philosophy, Social Sciences and Psychoanalysis**. He has written widely on phenomenology, hermeneutics, post/structuralism, semiotics, and is currently a member of the editorial boards of the journals *Dijalog* [Sarajevo] and *Transeuropeennes* [Paris]. He is the author of numerous articles and the following books: *Ontology and Its Legacy* [1995], *The Phenomenological Constitution of the European* [1996], *Writing: A Sketch for the Hydrography of Nusret Pašić* [1997], *The Origin of Geometry and the Transcendental Phenomenology of History* [2003], *Lepoglava and University. Essays in Political Epistemology* [2003].

“The modern soul or new man of communism is the result of a ‘certain technology of power over body’ [Foucault] that becomes most prominent in the institution of the penitentiary since it is the space of its greatest assertion, efficacy and productivity. This soul or man, the true human soul, is, as the French thinker remarks, nor illusion, nor an ideological effect, nor a sort of substance in its reality: ‘it is an element that conveys articulated effects of a certain type of power and that what is in referral to a determined type of knowledge, a machinery that allows the relations of power to sanction the disappearance of a possible body of knowledge, knowledge itself broadening and strengthening the effect of this power.’ Power, instead of destroying, dismantling the human soul uses it as its main effect and instrument. Since ‘soul’ is precisely the denomination for ‘penitentiary of the body’, then it is of particular importance for the genealogy of modern culture to explore the strategies of penalization and the role of penitentiary.”

Ugo Vlaisavljević - *Lepoglava and University. Essays in Political Epistemology*

“Moderna duša ili novi čovjek komunizma je ishod ‘izvjesne tehnologije moći nad tijelom’ [Foucault] koja najviše dolazi do izražaja u instituciji zatvora, budući da je to prostor njenog najvećeg očitovanja, efikasnosti i produktivnosti. Ova duša ili čovjek, istinska ljudska duša, nije, kako napominje francuski mislilac, ni iluzija ni ideološki efekt, ali u svojoj realnosti nije ni nekakva supstanca: ‘to je element u kojem su artikulirani efekti izvjesnog tipa moći i ono na šta se odnosi izvjestan tip znanja, mašinerija putem koje odnosi moći omogućuju nastanak mogućem korpusu znanja, a znanje proširuje i pojačava efekte ove moći.’ Umjesto da moć razara, rastrojava ljudsku dušu, ona se služi njome kao glavnim svojim efektom i instrumentom. Budući da je upravo ‘duša’ naziv za ‘zatvor tijela’, onda je za genealogiju moderne kulture od presudnog značaja istražiti strategije kažnjavanja i ulogu zatvora.”

Ugo Vlaisavljević - *Lepoglava i univerzitet: ogledi iz političke epistemologije*

U nastavku ciklusa javnih predavanja i razgovora započetih aktivnostima **policy_foruma** kojima želimo tematizirati promjene društvenih uvjeta kulturne proizvodnje i razvoj strukturnog položaja nezavisne kulture te preispitati dominantne režime reprezentiranja kulture:

10. studenog 2003. u klubu za net.kulturu MAMA

Michel Uytterhoeven

održao je predavanje na temu

Prijestolnice kulture i njihov utjecaj na lokalne kulturne scene

Michel Uytterhoeven studirao je društveni odgoj, kulturne studije i arhitekturu na sveučilištu u Leuvenu. Radio je za **Stuc i Klapstuk dance festival** [Leuven], **Flamansku operu** u Gentu i Antwerpenu, a igrao je i ključnu ulogu u prezentaciji i produkciji projekata **Meg Stuart/Damaged Goods**. Od 1990. koautor je prijedloga za **Antwerpen 93 - Kulturnu prijestolnicu Evrope** i postaje njegov koordinator za izvedbene umjetnosti. Bio je kustos izložbe **ROSAS XX** u *Palais des Beaux Arts* u Bruxellesu [jesen 2002.] i objavljivao tekstove o izvedbenim umjetnostima, muzeologiji i kulturnoj politici. Direktor je **Flamanskog kazališnog instituta** u Bruxellesu.

“**Uytterhoeven** je predstavio tri belgijska grada koja su u proteklih deset godina imala titulu kulturnih prijestolnica Evrope: Antwerpen 1993. godine, Bruxelles 2000. godine i Bruges 2002. godine. Naglašavajući geografske, demografske i povijesno-ekonomske specifičnosti svakog od tri grada, **Uytterhoeven** je vrlo jasno pokazao da ne postoji univerzalni recept za koncepciju. U Antwerpenu su, primjerice, 1993. godine za potrebe ‘**Kulturne prijestolnice**’ oformili novu nevladinu udrugu i tako financijski osigurali čitav projekt koji je u velikoj mjeri u prvi plan stavljao umjetnike takozvane alternativne ili nezavisne scene, posebice one izvedbenih umjetnosti. To se, unatoč negodovanju lokalnih političara i deklariranoj nezainteresiranosti stanovništva [čak 50% ih se izjasnilo da ne ide u kazalište i ne čita knjige], isplatilo kao pametan potez, jer su 1990-ih Evropa i svijet bolje upoznali **Jana Fabrea**, plesnu grupu **Rosas** i čitav ‘belgijski val.’”

Branimira LAZARIN

Continuing the series of public lectures and discussions launched through the activities of **policy_forum** whose intention is to draw attention to the change in social conditions of cultural production and development of the structural position of independent culture, while rethinking dominant forms of cultural representation:

10th of October, 2003, at **net.culture club MAMA**
Michel Uytterhoeven's lecture

Cultural capitals and their influence on local cultural scenes

Michel Uytterhoeven studied social education, cultural studies and architecture science at Leuven University. He worked for **Stuc** and **Klapstuk dance festival** [Leuven], the **Flemish Opera** [Ghent and Antwerp], **Meg Stuart/Damaged Goods** [Brussels] and the **City of Antwerp**. In 1990 he was co-author of the **Antwerp 93 - Cultural Capital of Europe** proposal and became its coordinator for performing arts. He curated the **ROSAS XX** exhibition in Brussels' *Palais des Beaux Arts* [fall 2002] and published on performing arts, museology and cultural policy. He is the director of the **Flemish Theatre Institute** in Brussels.

"**Uytterhoeven** presented three Belgian cities that were granted the title of **European Cultural Capitals** in the past decade: Antwerp in 1993, Brussels in 2000 and Bruges in 2002. Emphasizing the geographic, demographic, historical and economic distinctiveness of each of the three, **Uytterhoeven** clearly demonstrated that there is no universal recipe for a concept. For example, Antwerp established a new non-government organization in 1993, specifically devoted to the needs of the "Cultural Capital" and securing funds for the project that pushed in the forefront artists from the so-called alternative or independent scene, especially the scene of performing arts. That has, despite dissatisfaction of local politicians and admitted disinterest of the population [50% declared they do not attend the theatre and do not read books], paid off as a smart move because during the 1990's Europe and the whole world got to know better **Jan Fabre**, the dance group **Rosas** and the whole 'Belgian wave'."

Branimira LAZARIN

predavanje podržao /
 lecture supported by:
Francuski institut Zagreb

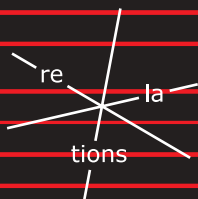
Zagreb - Kulturni kapital 3000 / Zagreb - Cultural Kapital 3000

prosinac 2003 / December 2003

design: **Dejan KRŠIĆ 4 whw**

fonts: **Gotham & Mercury** [Hoefler Type Foundry]

tisak/printed by: **Tiskara Zelina**

Zagreb - Cultural Kapital 3000

takes place in the framework of **relations**

relations is a project initiated by **Kulturstiftung des Bundes** [Federal Cultural Foundation, Germany]

www.projekt-relations.de

projekt **Swarm Intelligences** realiziran kroz platformu **clubture**^{CT}

Projekte su također podržali:

Grad Zagreb [Platforma 9,81]

Gradski ured za kulturu Grada Zagreba [Platforma 9,81, Uytterhoeven]

Gradski ured za upravljanje imovinom grada [Platforma 9,81]

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske [Platforma 9,81]

Institut Otvoreno društvo - Hrvatska

Francuski kulturni institut - Zagreb [Uytterhoeven]

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Split [Platforma 9,81]

Akademija likovnih umjetnosti Split [Platforma 9,81]

Projects are also supported by:

City of Zagreb [Platforma 9,81]

The City Office for Culture Zagreb [Platforma 9,81, Uytterhoeven]

The City Office of Real-Estate Management [Platforma 9,81]

The Ministry of Culture of the Republic of Croatia [Platforma 9,81]

Open Society Institute - Croatia

Institut Français de Zagreb [Uytterhoeven]

Croatian Society of Visual Artists - Split [Platforma 9,81]

Arts Academy Split [Platforma 9,81]

